

Protestant Theological University

Review of: Pim Smit en Bert van Dijck, De monumenten van Amstelveen van Klinken, G.J.

Published in:
Tijdschrift Nederlandse Kerkgeschiedenis

Published: 01/01/2018

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Klinken, G. J. (2018). Review of: Pim Smit en Bert van Dijck, De monumenten van Amstelveen. *Tijdschrift Nederlandse Kerkgeschiedenis*, 21(2), 102-103.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons). You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

This publication might have been made available through the PThU Research Portal under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the PThU website: <https://www.pthu.nl/over-pthu/bibliotheek-pthu/diensten/article-25fa-taverne-amendement-end-user-agreement.pdf>

Takedown policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will investigate your claim and remove access to the work if necessary: bibliotheek@pthu.nl.

Downloaded from the PThU Research Portal (Pure): <https://pure.pthu.nl>.

Review of: Pim Smit en Bert van Dijk, *De monumenten van Amstelveen*

van Klinken, G. J., 2018, In: Tijdschrift Nederlandse Kerkgeschiedenis. 21, 2, p. 102-103

Op 27 november 2017 werd dit rijk geïllustreerde overzichtswerk gepresenteerd in cultureel centrum ANNA in Amstelveen. Naast een beschrijving van alle rijks-, provinciale en gemeentelijke monumenten informeert het over 'gewone' woonhuizen, scholen, sociale instellingen, parken en bedrijfspanden. Daarbij wordt zowel aandacht besteed aan de historische achtergrond als aan het hedendaags gebruik. Eigenaren en bewoners worden uitvoerig aan het woord gelaten.

Cultureel centrum ANNA heette tot 2013 de rooms-katholieke St. Annakerk, in 1927 ontworpen door de architecten J.P.L. Hendriks en H.C.M. van Beers. Het ranke profiel van de toren, met klokkenstoel en koperen spits, is iedere automobilist van de A9 bekend. Inmiddels luiden de klokken niet meer om de mis aan te kondigen. 'Het gaat me aan het hart', vertelt Wil Melchers. Hij is een van de vele geïnterviewden in het boek, en indertijd in de Annakerk gedoopt. Ontkerkelijking heeft in deze omgeving echter hard toegeslagen. De St. Urbanus (Bovenkerk) vormt in *De monumenten van Amstelveen* een zeldzaam lichtpuntje. Na een zesjarige renovatie staat deze Cuyperskerk (1888) er weer piekfijn bij. Volgens het parochiebestuur weten de mensen ook de weg naar de erediensten weer te vinden.

Menig ander heiligdom is het minder goed vergaan. Ook de gereformeerde Handwegkerk (1899) moest in 2013 haar deuren sluiten. Seniorenappartementen zullen de nieuwe bestemming gaan vormen. Pastorie, schoolmeestershuis en zelfs nog het 'afgescheiden' christelijke gereformeerde kerkje van 1866 complementeren een sfeervol protestants ensemble aan de oevers van De Poel. Het kerkelijk bureau in de pastorie van 1907 is echter het laatste dat hier aan de oorspronkelijke bestemming herinnert.

Even verderop is in de oude hervormde Dorpskerk sinds 2011 een tandartsenpraktijk gevestigd. De statige pastorie van 1876 is al sinds 1973 niet meer als zodanig in functie. Gemeenteleden konden uitwijken naar de in stijl van Le Corbusier gebouwde Paaskerk (1963, architect J.B. baron van Asbeck). Die is nog steeds in gebruik. De elegante Johanneskerk (1927, architect A.U. Ingwersen), eerst in gebruik bij de hersteld gereformeerden en daarna bij de lutheranen, biedt thans echter onderdak aan een modellenbureau. De gereformeerde Pauluskerk (van de Oegstgeestse architect A.T. Kraan) biedt onderdak aan de confessionele Eben-Haëzer-gemeente, met 250 leden. De rooms-katholieke Heilige Geestkerk (1962, architect J.G. de Groot) is daarentegen weer een afvalder. 'Bij het afscheid liepen de tranen over mijn wangen', vertelt Jan Adolfs, de laatste pastoor.

Hoewel sommige gemeenten zich door de moeilijke tijden heen lijken te slaan (de in 1951 door M. Duintjer ontworpen Kruiskerk staat bekend om zijn vespers), is de situatie binnen een luttele twintig jaar drastisch veranderd. Secularisatie betekent ook dat kerkhistorische expertise vermindert. Een specialist op dit terrein als Maarten Aalders weet helder en precies de voorgeschiedenis van de Handwegkerk te schetsen. Maar hij vormt in Amstelveen inmiddels een uitzondering. Veel 'nieuwe' gebruikers van zulk erfgoed zijn vol belangstelling voor de architectuur van hun panden, maar nauwelijks vertrouwd met de christelijke functie daarvan.

Zo biedt het boek een eigentijdse leeservaring, gericht op hedendaagse context. Een vereniging als VNK bedient vooral leden die binnen de kerken en de kerkgeschiedenis opereren. Dat ligt voor de hand, maar hun kennis kan ook de geseclariseerde samenleving daarbuiten dienen, die weinig meer van dergelijke zaken weet. *De monumenten van Amstelveen* had het advies van Aalders ook bij andere gebouwen dan de Handwegkerk goed kunnen gebruiken, met name waar het aankomt op de details. Verder is het gewoon een mooi boek geworden, dat uitnodigt om zelf te gaan wandelen

en verkennen. Met zijn heemtuinen, gevarieerde woningbouw, banpalen, kerken, boerderijen - en nog veel meer - heeft Amstelveen voor de historisch geïnteresseerde bezoeker menige verrassing in petto.